

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА**

**УЧЕБНА ПРОГРАМА
ПО МАЙЧИН ЕЗИК - ИВРИТ
ЗА ШЕСТИ КЛАС**

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ИЗБИРАЕМА ПОДГОТОВКА

СОФИЯ, 2009 г.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

В шести клас продължава формирането на определени комуникативно-речеви компетентности на майчин език иврит у учениците.

Образователно-възпитателният процес по майчин език иврит в шести клас се реализира като езиково и литературно обучение в ЗИП на системата на общообразователната подготовка. В този клас продължава процесът на овладяване на езикови и литературни знания, започнал в предходните класове. Знанията се систематизират, обогатяват и надграждат. Включва се нова информация за частите на речта, за главните части на изречението, както и текстове от други литературни видове – легенда и притча.

Обучението по учебния предмет се осъществява чрез учебник по иврит, който съдържа:

- фолклорни и художествени произведения, подходящи за възрастта на учениците;
- уроци, които интерпретират основни езикови категории и норми на книжовния език и съдържат практически задачи, свързани с изучаваното езиково явление;
- уроци за формиране на комуникативно-речеви умения и компетентности;
- уроци за изказване на собствено мнение по глобални проблеми.

Учебната тетрадка съдържа конкретни практически задачи, свързани с изучаваната езикова тема и задачи за формиране на комуникативно-речеви умения и компетентности.

II. ЦЕЛИ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС ПО МАЙЧИН ЕЗИК ИВРИТ В ШЕСТИ КЛАС (ЗИП)

Чрез образователно-възпитателния процес по майчин език иврит в шести клас (ЗИП) се цели:

1. Усъвършенстване на уменията на учениците за овладяване на майчиния език иврит чрез формиране на основните комуникативно-речеви умения – слушане, говорене, четене и писане в зависимост от комуникативната цел;
2. Затвърдяване, задълбочаване, обогатяване и систематизиране на знанията за строежа на книжовния език, езиковите и речевите единици; за прилагане на определени правоговорни, правописни и граматически норми в речевата практика на учениците;
3. Усъвършенстване уменията на учениците за възприемане, осмисляне и интерпретиране на художествен текст, съобразно възрастта им; за самостоятелно четене на художествени и научно-популярни текстове и споделяне на впечатления от прочетеното;
4. Усъвършенстване на комуникативно-речевите умения и компетентности на шестокласниците за конструиране на текст, за създаване на собствен текст по словесна или визуална опора;
5. Развитие на наблюдателността, логическото мислене, паметта, въображението, познавателните интереси на учениците от шести клас чрез системно изградени междупредметни връзки;
6. Формиране на отношение на толерантност към културната различност и мултиетничността, приобщаване към общочовешките ценности и

изграждане на съзнание за етническа принадлежност и национална идентичност.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ (колони 1, 2 и 3 от приложението)

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (колони 4 и 5 от приложението)

V. ОБЩИ И СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИКА

Оценяването на ученика по майчин език иврит в шести клас има за цел установяване на постигнатите резултати по учебния предмет по време на учебната година и поставяне на текущи, срочни и годишни оценки. Необходимо е формите за оценяване да бъдат разнообразни и да оценяват постиженията на ученика при различни дейности като работа в учебния час, индивидуално в група, с целия клас, изпълнение на домашна задача, разработване на проекти.

В началото на годината се установява входното, а в края – изходното равнище на знанията и уменията на учениците.

Очакваните резултати от обучението по майчин език иврит в ЗИП, описани в учебната програма, се установяват чрез:

- наблюдение;
- препис;
- диктовка;
- задачи за създаване на кратки текстове в устна и писмена форма;
- задачи за четене на глас, задачи за четене по роли, подборно четене, изразително четене и словесно обрисувание.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО МАЙЧИН ЕЗИК ИВРИТ В ШЕСТИ КЛАС (ЗИП)

Учебната програма по майчин език иврит за шести клас дава възможност за разширяване и надграждане на лингвистичната култура на учениците. Основен принцип е да се спазва относителното единство на различните дялове от граматиката и логическото им съчетаване, да се осъществява приемственост.

Езиковите знания и умения за:

- частите на речта (съществително име, прилагателно име, числително име, местоимение и глагол);
- образуване на степенувани прилагателни имена;
- образуване на умалителни съществителни и прилагателни имена;
- видовете числителни имена;
- правопис на въпросителни и отрицателни глаголни форми в сегашно и в минало време;
- работа с речник;
- изговор, правопис и употреба на съобщително, въпросително, възклицателно и подбудително изречение;
- употреба на различни словоредни варианти;
- съгласуване на главните части на изречението по лице и число.

Литературните знания за възприемане и осмисляне на художествен текст се овладяват посредством изучаване на фолклорни и художествени произведения като приказка, разказ, стихотворение, народна песен, басня, анекдот. В шести клас учениците имат възможност да се запознаят с притча и легенда, да четат комикс.

Възприемането и осмислянето на художествен текст се осъществява по време на беседата чрез подборно четене, преразказ, четене по роли, изразително четене, словесно обрисване, илюстриране, драматизация, презентации на исторически теми и за градове в Израел. На практическа основа се изграждат начални представи за литературен герой, епитет, повторение, сравнение и олицетворение.

Наред с изучаването на фолклорни произведения, учебната програма по майчин език иврит за шести клас предполага изучаването на достъпни художествени произведения за деца от известни еврейски поети и писатели. Важно условие е тематиката на текстовете да бъде близка до светоусещането на учениците, да бъде съобразена с празниците от националния и природния календар, с празниците от календара на еврейския народ, с изконните му и общочовешки ценности и традиции. Текстовете да формират у шестокласниците естетически вкус и потребност от четене и да възпитават толерантност и коректност към българските граждани с друг етнически произход.

Спецификата на програмата е, че усвояването на езика се приема като естествен процес с помощта на виртуалния клас и на различните учители които се сменят всяка година.

В традиционна еврейска атмосфера се използва автентична еврейска литература чрез която се възпитават ценности свързани с ежедневието и празниците. Програмата продължава да развива речеви умения посредством осемте вида интелигентност: пространствено ориентиране (визуални материали), работа в група, личностна самооценка (изграждане на критерии), двигателни умения (танци и пантомима), песни и музика, лингвистични умения, логическо мислене, реално възприемане на света. Във всеки час трябва да бъдат включени на практика методи за развиване на осемте вида интелигентност.

За всички еврейски празници в календара има отделен учебник, чрез които продължават да развиват четирите основни езикови комуникативни умения – слушане, говорене, четене, писане. Чрез ситуативни и асоциативни задачи и упражнения, драматизации, анализи и разсъждения по тема се развива абстрактното мислене на учениците.

III. Очаквани резултати

IV. Учебно съдържание

Приложение

1	2	3	4	5	6
Яд	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<p>С</p> <p>Л</p> <p>У</p> <p>Ш</p> <p>А</p> <p>Н</p> <p>Е</p>	<p>Ученикът слуша и разбира съдържанието на изучаваните материали.</p> <p>Ученикът разбира устни разпореждания, указания и съобщения на учителя.</p> <p>Ученикът разбира и осмисля водените разговори в клас на свои връстници, свързани с личността и семейството му и с непосредствено заобикалящата го среда.</p> <p>Ученикът разпознава думи и групи от думи в текстове с позната тематика и на тази база прави догадки за съдържанието им.</p> <p>Ученикът изслушва участниците в диалога/ разговора, включва се уместно и репликира адекватно.</p> <p>Ученикът слуша съсредоточено и възприема текстове на автентичен иврит (прочетени на живо или записани на аудио/видео касети).</p> <p>Ученикът слуша и разбира точни и целенасочени въпроси на учителя и съучениците си.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разпознава при слушане текстови разновидности от учебника: указания, съобщения, диалози; фолклорни и литературни произведения; – възприема и адекватно да интерпретира разказаните от учителя разкази, рецитираните стихове; – слуша и осмисля песни на иврит по теми: семейство, класна стая, празници, околна среда, ваканция, любими занимания, свободно време, моят град, моят домашен любимец, сезони, облекло; – реагира на указания и инструкции, свързани с учебното съдържание; – разбира информация, изпълнявайки ролята на слушател в разговор с познат, в сферата на свободното време; – разграничава и употребява в устната реч видове изречения по цел на изказване. <p>Ученикът умее да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разказва за обичаи, свързани с различни празници, да каже и напише поздравление за рожден ден, Нова година, Песах, Ханука, Йом А-Ацмаут; – разграничава и употребява правилно в речта си съществителни имена, показателни местоимения, глаголи, предлози. 	<p>Тема: Акита Меухедет Задружният клас Клалей анимусим шел а кита амеухедет Правила на вежливост, ценности, качества, правила на поведение в задружния клас Зе ло ани Това не съм аз Ма атхунот амеухадот шелах Качествата на задружния клас</p> <p>Тема: Шана това бе кита амеухедет Новата година в задружния клас и празниците през месец Тишрей Ханука бе кита амеухедет Ханука в задружния клас Макабейско въстание, традиции и обичаи, историята за празника в свитьци</p> <p>Тема: Ту би шват ба кита амеухедет Новата година на дърветата, традиции и обичаи Мехапсим ет а ец ахаим Търсим дървото на живота - фантастичен разказ</p> <p>Тема: Симхат Пурим амеухедет Пурим в задружния клас Ахлатот ба сипур Амегила Решенията в свитька на Естер.</p>	<p>На учениците се дава възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – работят системно с разнообразни текстови разновидности на Иврит от различни източници; – възприемат оригинални приказки, разкази, стихове песни, филми; – работят по групи, да провеждат диалози между групите; – пресъздават ситуации за общуване в училище, на улицата, за участие в игри, драматизации; – слушат и възприемат информация, подадена чрез различни източници; – прилагат техники за слушане на подадените инструкции; – слушат текстове на иврит; – слушат текстове на фолклорни и литературни произведения; – създават кратки текстове от 20-30 изречения с помощта на учителя; – изградят стратегия за учене; – учат в приятна и предразполагаща атмосфера; – извършват разнообразни занимания, провокиращи речевата дейност (работа с мултимедийни продукти и др.); – слушат разказ по картина или серия от картини. 	<p>Учениците прилагат знанията и уменията си по:</p> <p>Български език и литература Познание за частите на речта Умения за създаване на устни изказвания и писмени текстове Опора върху придобитите знания и умения по роден език Игри, екипност Здравно-хигиенни правила</p> <p>Математика – Бройни и редни числителни до 1 000 000.</p>

1	2	3	4	5	6
Ядрата на УС	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
Г О В О Р Е Н Е	<p>Ученикът води разговор на познати теми, като представя накратко минали и настоящи събития, изказва намерения за бъдещето; изразява желание да получи информация, предмети или услуги, в различни комуникативни ситуации.</p> <p>Ученикът използва подходящи езикови средства, произношение и интонация, мимики и жестове за преодоляване на комуникативни проблеми.</p> <p>Ученикът може да създаде кратък текст от (20-30 изречения) по дадени опорни думи.</p> <p>Ученикът участва в групов дейност за създаване на драматизация в ролеви игри и ситуативни диалози.</p> <p>Ученикът умее да разказва за обичаи, свързани с различни празници, да каже и напише поздравления за рожден ден, Ханука, Нова година – Рош ашана, Песах и Йом ацмаут – Денят на Независимостта.</p> <p>Ученикът се включва в отбелязването на Холокоста и 10 март.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – рецитира стихотворение; – преразказва; – се включва в разговор по дадена тема: Дните на седмицата; Месеци; Годишни времена; Запознанство; Домашни любимци; Нашият дом; Хоби; Шабат - Съботния ден; Природа; Животни; Части на човешкото тяло; – овладява езикови и социокултурни знания и речеви умения, които използва успешно за комуникация в реални ситуации; – отговаря на въпроси и да задава въпроси; – разбира въпросите, указанията и съобщенията на учителя, и реплики на своите съученици; – описва предмети и явления; – се включи адекватно в честването на празници; – участва в отбелязването на годишнини от различни исторически събития. <p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – употребява адекватно в устна реч думи според значението им; – определя най-общо характерните особености на живота в Израел, свързани с национална принадлежност, норми и правила на поведение, места и забележителности. 	<p>Тема: Мипесах ад Шавуот ба кита амеухедет От Песах до Шавуот в задружния клас Песах Мицраим - Песах Дорот Изходът от Египет - Песах и поколенията</p> <p>Тема: Ежедневие</p> <p>Тема: Език и общуване</p> <p>Тема: Светът около нас Природа Сезони Природни забележителности в Израел Моето училище Държава и народи</p> <p>Тема: Светът вътре в мен Спорт Здраве Любими герои Интереси Моето въображение</p> <p>Тема: История и съвременност</p>	<p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да рецитират стихотворения; – да преразказват; – да пеят песни на иврит; – да съставят изречения по предложени думи. <p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да отговорят на въпроси; – да поставят въпроси; – да правят несложни описания на предмети и явления; – да участват в ролеви игри; – да участва в ситуативни диалози; – да участват в празници и в отбелязването на годишнини от различни исторически събития. 	<p>Музика</p> <p>Изучаване на песни, инструменти и ритъм</p> <p>Физическа култура и спорт</p> <p>Указания и команди, по възможност задавани на иврит</p> <p>Природознание</p> <p>Познание за процеси в природата; Знания за родно място, географско положение, природата, годишни времена, опазване на природата и околната среда</p>

1	2	3	4	5	6
Ядрата на УС	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
ЧЕТЕ	<p>Ученикът чете и разбира основната информация от съобщения, обяви, комикси, разкази, приказки.</p> <p>Ученикът разбира при четене подробности в съобщения, правила за игри, лични писма и разпознава в тях някои социокултурни особености.</p> <p>Ученикът намира конкретна информация в: обяви, афиши, описания, учебни речници.</p> <p>Ученикът разграничава в практически план монологична и диалогична реч.</p> <p>Ученикът умее да чете правилно и изразително познати текстове, монолози, диалози, стихотворения.</p> <p>Ученикът чете наум и доказва, че е разбрал смисъла на прочетеното.</p> <p>Ученикът участва в четене по двойки и четене по роли.</p> <p>Ученикът отговаря на въпроси по определена тема.</p> <p>Ученикът поставя въпроси по дадена тема.</p> <p>Ученикът създава текст по предложена опора.</p>	<p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – чете гладко изречения и обемисти текстове; – спазва ударението и паузите при четене; – различава и чете приказка и разказ; – чете и рецитира стихотворения; – си служи със справочна литература; – чете изразително и правилно монологична и диалогична реч. <p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да прочете изразително авторската реч, ако е избрал да бъде четец; – да си избере роля от текста и да прочете репликите на героя, като се старае да се превъплъти в образа на героя, чиято роля е избрал; – правилно да отговаря на поставени въпроси по определена тема; – да поставя въпроси по дадена тема; – да създаде кратък текст по дадена опора с помощта на учителя; – да изкаже мнение с помощта на учителя. 	<p>Тема: Израел в Йерусалаим бекита амеухедет</p> <p>Израел и Йерусалим в задружния клас</p> <p>Лама даг ахаг ехадаш</p> <p>Месец Ияр – новият месец</p> <p>Ма месепрот ааваним ал Йерусалаим</p> <p>Йерусалимският камък разказва историята</p> <p>Символи на държавата Израел</p> <p>Монологична реч с изказване на собствено мнение</p> <p>Диалози</p> <p>Изразително четене</p> <p>Ролева игра</p> <p>Четене по роли</p>	<p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да четат и преразказват приказки и разкази; – да четат думи, изречения, разнообразни текстове; – да ползват справочна литература; – да разграничават поезията от прозата. <p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да четат изразително монологична и диалогична реч; – да избират роли; – да четат по роли. <p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да създават текстове по определена тема и предложена опора. 	<p>Труд и техника</p> <p>Изпълнение на различни задачи по указание на учителя и познание за материали от заобикалящата ги бит. По възможност дидактическа експлоатация на новите технологии за информация и комуникация.</p> <p>История</p> <p>Национална идентичност, национални символи, семейство, професия, правила за учтиво поведение в обществото.</p>

1	2	3	4	5	6
Ядрата на УС	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
ПИСАНЕ	<p>Ученикът изписва правилно отделните думи, спазва особеностите на езика.</p> <p>Ученикът си служи с основни езикови и речеви единици при писмени форми на общуване.</p> <p>Ученикът умее да спазва основните правописни норми на иврит.</p> <p>Ученикът пише по определен повод поздравителна картичка с пожелания за различни празници (рожден ден, Ханука, Нова година – Рош ашана, Песах и Йом ацмаут – Денят на Независимостта и др.)</p> <p>Ученикът пише и отправя покана по определен повод.</p> <p>Ученикът описва себе си, семейството си, приятелите си.</p> <p>Ученикът преработва текст, като променя реда, добавя факти и измисля логичен край.</p>	<p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> – може да пише правилно под диктовка; – може да разграничава и да употребява правилно единствено и множествено число; – може да разграничава (на емпирично равнище) съобщителни, въпросителни и възклицателни изречения; – може да пише правилно думи с правописни особености; – умее да ползва правописен речник. <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> – може да състави и напише поздравителна картичка по определен повод. <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> – може да направи писмено описание на себе си, семейството, приятелите; – може да назове числителните имена. 	<p>Сложно изречение</p> <p>Поздравителна картичка с разширена лексика</p> <p>Тема: Празненства Задочно пътуване Национална еврейска кухня Обреди и обичаи</p> <p>Тема: Национални герои Наследство от миналото Исторически личности Приказки Легенди и национален епос.</p> <p>Тема: Числителни имена</p>	<p>На учениците се дава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да пишат текстове на иврит; – да образуват и пишат окончанията за множествено число; – да разграничават и конструират изречения (съобщително, въпросително, възклицателно); – да използват в писмената си реч препинателните знаци; – да отправят писмена покана. 	<p>Изобразително изкуство Цвят, форма, дейност, рисуване, умения да изразяват естетически чувства и отношения при възприемане на обекти от обкръжаващата действителност, способност да разпознават средства за визуална комуникация в бита, способност да проявяват въображение</p>